

ԱՌԱԶԱՏԱՐ ԿԱՉՄԱԿԵՐՊՈԻԹՅԱՆ

ԳՐԱԽՈՍԱԿԱՆ

ԺԴ. 00. 12 - <<Ստոմատոլոգիա>> մասնագիտությամբ բժշկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման համար ներկայացված Ժաննա Ռադիկի Խաչատրյանի <<Արմատախողովակների ժամանակավոր լեցավորման նյութերի ընտրության հիմնավորումը միկոտիկ բաղադրիչների դեպբում>>

Թեմայի արդիականությունը

Սնկային վարակները արդի բժշկության մեջ կարևորագույն չլուծված խնդիրներից մեկն են։ Բերանի խոռոչի պայմանները նպաստում են ակտիվ գաղութացմանը բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի սնկային վարակների և պինդ հյուսվածքների պաթոլոգիաները և դրանց բարդությունները սակավ են ընդգրկված առկա գրականության մեջ։ Բարդացած կարիեսի կառուցվածքում պուլպիտները և պերիօդոնտիտները զբաղեցնում են մինչև 80%։ Այս ամենը ազդում է ծամելու ֆունկցիայի խաթարման վրա, ինչը հանգեցնում է աղեստամոբսային տրակտի պաթոլոգիական պրոցեսների, ինչպես նաև բերում է ստոմատոլոգիական ապարատի ֆունկցիոնալ թերարժեբության։

Վերջին տարիներին ի հայտ են եկել աշխատություններ, որոնք ուսումնասիրում են Էնդօդոնտիկ միջամտությունների ախտորոշման նոր մեթոդներ, որոնք կապված են ատամների և պերիապիկալ հյուսվածքների համակարգում բակտերիալ ֆլորայի, ինչպես նաև դրանցում սնկային բաղադրիչների առկայության հետ։ Չնայած այն հանգամանքին, որ ժամանակակից Էնդօդոնտիկայում օգտագործվում են նոր մեթոդներ, տեխնիկա, գործիքներ և տարբեր արմատալեղման նյութեր, թերապիայի լիարժեք հաջողությունը հնարավոր չէ։ Յարցի այս վիճակը թելադրում է բերանի խոռոչի կանդիդոզի և կարիեսի բարդությունների կապի ուսումնասիրության անհրաժեշտությունը։

Գիտական նորույթը

Ուսումնասիրությունը նվիրված է հրատապ խնդրին. գտնել սնկային վարակներով ատամնա-պերիօդոնտալ համալիրի բորբոքման բուժման օպտիմալ պարզեցված մեթոդներ։ Առաջին անգամ արմատախողովակների ժամանակավոր լեցավորման համար մշակվել է մածուկ (սիլեր), որն օգտագործվում է պուլպիտների և պերիօդոնտիտների քրոնիկ ձևերի դեպքում։ Այս մածուկը ներառում է հակասնկային դեղամիջոցներ։ Փորձարարական և լաբորատոր ուսումնասիրություններով հիմնավորված է ներկայացվող մածուկի բաղադրության մեջ

հակասնկային բաղադրիչների ներառումը, որը համապատասխանում է միջազգային չափանիշներին, որոնք ներկայացվում են արմատախողովակների համար նախատեսված ժամանակավոր լեցանյութերին։ Իրականացվել են արմատախողովակների համար նախատեսված ժամանակավոր լեցանյութերի կլինիկական փորձարկումներ ատամնա-պերիօդդնտալ ախտահարումների քրոնիկական ձևերի ժամանակ։

Աշխատանբի գործնական նշանակությունը

Գիտական տվյալների հիման վրա (փորձարարական, յաբորատոր կլինիկական ապացուցված է նպատակահարմարությունը ուսումնասիրություններ) Նարինե-ԺԱԿ և ֆլուկոնազոլ դեղամիջոցների կիրառումը բրոնիկ պուլպիների և պեիօդոնտիտների բուժման ժամանակ։ Քանի որ ուսումնասիրության ընթացքում հայտնաբերվել է նույնական միկրոֆլորան ատամների խոռոչներից և բերանի խոռոչի լորձաթաղանթներից, դեղերի տեղային և ընդհանուր րևտրությունը գործնականում նշանակայի է։ Յեղինակն առաջարկել է բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի և ատամնա-պերիօդոնտալ համալիրի համակցված համալիր թերապիայի մեթոդներ։ Վերոնշյայր հնարավորություն է տայիս ընդյայնել նշված մածուկի օգտագործման ցուցումները կլինիկական պրակտիկայում։

Գիտական առաջարկությունների և եզրակացությունների վավերականությունը

Յեղինակի կողմից ստացված տվյալները ունեն մեծ պրակտիկ նշանակություն, քանի որ այժմ սնկային ախտահարումները լայն տարածված են։

Ժաննա Ռադիկի Խաչատրյանի ատենախոսությունը ներկայացված է համակարգչային տպագրության 108 էջով, բաղկացած է ներածությունից, գրականության ակնարկից, հետազոտական նյութերից և մեթոդներից, սեփական հետազոտության արդյունքներից, եզրակացությունից, եզրահանգումներից, գործնական առաջարկություններից և 101 արտասահմանյան աղբյուրներ պարունակող գրականության ցանկից։ Աշխատանքը գրված է լավ շարադրված ընթեռնելի լեզվով, պարզորոշ պատկերված նկարներով (24) և աղյուսակներով (17)։

Ուսումնասիրությունն անցկացվել է գրագետ, եզրակացությունները համապատասխանում են հետազոտության նպատակներին։ Ատենախոսության բովանդակությունը գիտական և գործնական հետաքրբրություն է ներկայացնում։ Ատենախոսական աշխատանքի հիմնական դրույթները շարադրված են ազգային և արտասահմանյան մամուլում տպագրված 15 գիտական աշխատությունները շարադրված եշ դրապարակված աշխատություններն ամբողջությամբ արտացոլում են հետազոտության հիմնական բովանդակությունը։ Սեղմագիրը ներկայացված է առանց մեթոդական սխալների։ Ընդհանուր առմամբ ատենախոսական աշխատանքի վերաբերյալ մեկնաբանություններ չունենք։ Աշխատությունը, անկասկած, ներդրում է բժշկագիտության մեջ և ունի գործնական մեծ նշանակություն։ Ուսումնասիրության արդյունքները կարելի է հաշվի առնել բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ստոմատոլոգիական բաժանմունքներում դասավանդումը պլանավորելիս։

եզրակացություն

ժաննա Ռադիկի Խաչատրյանի <<Արմատախողովակների ժամանակավոր լեցավորման նյութերի ընտրության հիմնավորումը միկոտիկ բաղադրիչների դեպբում>> թեմայով բժշկական գիտությունների թեկնածուի ԺԴ.00.12 - <<Ստոմատոլոգիա>> մասնագիտությամբ ատենախոսությունը ամբողջական, արդիական, անկախ հետազոտական աշխատանք է, որտեղ

հեղինակի կատարած հետազոտության հիման վրա մշակվել են տեսական և գործնական ասպեկտներ Նարինե-ԺԱԿ և ֆլյուկոնազոլ հակասնկային դեղամիջոցների օգտագործման վերաբերյալ ատամնա-պերիօոդոնտալ բորբոբման բրոնիկ ձևերի ժամանակ։ Աշխատանբը լիովին համապատասխանում է ՅՅ ԲՈԿ-ի պահանջներին, իսկ ինքը` հեղինակը, արժանի է բժշկական գիտությունների թեկնածուի հայցվող կոչմանը։

Աշխատանբը քննարկվել և հավանության է արժանացել Շենգավիթ Բժշկական Կենտրոնի 2024թ. դեկտեմբերի 5-ի Գիտական խորհրդի նիստում (արձանագրություն՝ N 04/12)։

Նիստը նախագահում էր` <<Շենգավիթ>> Բժշկական Կենտրոնի գլխավոր տնօրենի տեղակալ գիտական գծով բ.գ.դ., պրոֆ. Արթուր Կիմի Շուբուրյանը։

Ներկա էին` <<Շենգավիթ>> Բժշկական Կենտրոնի դիմածնոտային վիրաբուծության և ՔԿԱ հիվանդությունների բաժանմունքի և Գիտական խորհրդի անդամներ, առաջատար մասնագետներ, վարիչներ` բ.գ.թ., դոց. Դ.Ս. Մխիթարյանը., բ.գ.թ. պրոֆ. Ա.Ա. Ձիլֆյանը, բ.գ.թ., դոց. Ռ. Վարդանյանը, բ.գ.թ., դոց. Ս. Շահբազյանը, բ.գ.թ., դոց. Գ.Ռ. Քոչարյանը, բ.գ.թ., դոց. Ա. Ամրոյանը, Վ. Ավետյանը։

Alla

A. whilesony

<<Շենգավիթ>> Բժշկական Կենտրոնի գլխավոր տնօրենի տեղակալ գիտական գծով բ.գ.դ. պրոֆ.

բ.գ.դ. պրոֆ. Ա. Կ. Շուբուրյանի ստորագրությունը

hաստատում եմ՝

<<Շենգավիթ>> ԲԺշկական Կենտրոնի

Գործադիր տնօրեն բ.գ.թ., դոց.

Ա. Կ. Շուբուրյան

SISTOZO TITO

Դ. Ս. Մխիթարյան